

MANTISSA DECISIONUM AD TRACTATUM DE OFFICIIS VENALIBUS VACABILIBUS Romanæ Curiæ, & De Locis Montium CARDINALIS DE LUCA

REVERENDISSIMO D. URSINO
DECANO:

Romanæ Cambiorum.

Mercurii 26. Junii 1697.

ARGUMENTUM.

Reformata fuit taza fructuum societatum officiorum ; creditor autem reformatio non obstante illos ultra summam approbatum calculavit , & à debitore cambi stipulatione reportavit ; & cum dubitatur , an cambium subsistenter valeat , affirmativè deciditur , ex quo fructum excessiva exadio infausta , sed non usuraria reputatur juxta doctrinam Cardinalis de Luca de offc. vacabilis cap. vigeſmo .

SUMMARIUM.

- Uſura à lego prohibita , si exigatur , non tranſit in dominum recipientis .
- Societates officiorum sunt contractus validi , atque approbati .
- Prepter periculum vita ſempre illarum fructus conueniunt ad rationem duodecim pro centenario .
- Et licet moderati furunt per Pontificis Conſtitutionem , nihilominus quies ultra summam modera- tam exiguntur , exatio diuidatur in iuſta , non vero uſuria .
- Repetito pecunie iuſtæ receptæ a ſponte ſolvente non admittitur , & num. 6.
- Amplia , licet ſolutio ſad non fuerit in pecunia , ſed mediante conſtitutione aliquicui Cambiis , ſeu alterius debitis fructifieri .
- Lex novi juris conſtitutorum non extendit ad preterita , ſed tantum ad futura vires porrigit .
- Iude procedit , etiam ſi caſus preteriti perfectionem expedient in futurum reſpedit executionis .
- Lex nova uſurarum moderatoria trahitur etiam ad negotia preterita .
- Huiusmodi tamen propositio procedit , vel quando no- na conſtitutio reprobat ea , que cum iure divino , & naturali pugnant .
- Vel ubi eadem clarè ſe explicat velle comprehendere caſus preterit .
- Secus quies non percutit uſuras omni iure damnata , ſed ſolum ad excessum moderandum fructuum aliaſ licitorum prodit , & legislatoris voluntas eſt dubia .

- Conſtitutio moderatoria fructuum ſocietatum Officiorum non habet locum , niſi in caſibus poſt illius publicationem : vide num. 15.
- Lex quamvis expreſſe , & nominatim faciat men- tionem de præteritis , non trahitur ad preterita jam decisa , terminata , vel extinta .
- Contradix Cambiis eſt incompatibilis cum ſocietate offi- ciis , & num. 19.
- Quies primus contractus tranſfunditur in ſecundo in- compatibiliſ , prædicta anterioritate , potioritate obligationum , & hypothecarum , ſupplata in ſecun- do , non excludit novationem , que ex natura abus promanat .

DECISIO I.

Innis à Jacobo Frezza de annis 1677. & 1678. quam plurimi ſocietatis Officiorum ad ſex menses durarunt , & deinde ad beneplacitum , cum Samuele de Moro , aliiſque Hebreis in Urbe coimmorariis ſub interiurio tunc committere eurrente duodecim pro quoq[ue]l centenario , & anno ; cum decurio neđum primo tempore in contraſtu præ- finito , ſed alii etiam uberius ex partim placo- prorogatis , Jacobus creditor circa annum 1679. renue- rit in longiori ſocietate continuare , atque illas di- dicere coepit : Hebrei debitores pauperi fortunæ prefii , non valentes cum actuali ſolitioni de- bitti creditoris moleſtii occurrere , per viam amicabi- li compofitionis ab eo obtinuerunt , ut calciſtis fruc- titus uſura tunc temporis decurſis ad rationem duode- cim pro centenario , ex illis una cum precedenti ſo- cietate Officiorum novi contractus Cambiorum crea- terentur ; atque factis calculis per diversa , & ſeparata instrumenta , tota cambia creata fuere , ſint tamen prædictio anterioritat̄ , aliorumque iuriū Jacobo competentium vigore primogenitorum contractuum , ut legere eſt in Summario Francisci Al- goris dato in prima caſu propositione ſub numero ter- rito .

Sum autem poſt obitum Jacobi ; Franciscus illi- us Neps donatarius , ac haeres universalis beneficius reſpectu inſtitueret contra omnes obligatos pro reſtitutione fortis Cambiorum , ac ſolutione fructuum , & caſus ad infantiam Reorum conventorum in di- versis Urbis Tribunalibus reaſumpti ſuffiſent , & agi- tarentur ſub unica exceptione , quod Cambia uitā creat ex fructibus ſocietatum Officiorum calculari ultra ſumma oīto pro centenario contra cenſuram decreti Con- gregationis ſuper reformatio , approbatu in conſtitu- tione

Super Tract. de Officiis Venalibus , &c.

275

tione ſan. memor. Innocentii Undecimi de anno 1689. eſſent conflat in parte exceſſiva ex non credito , ſicque quod fructus eorumdem Cambiorum percipi non potuerunt ex integro capitali , & exālti imputari debent in cauſam foris , & quod ſuperat , facta deductione , ut dicitur , à ſcaletta , reſtitendum veniat : indecō ad evitandum abſurdum ſententia contra ſententiam mediante commissionis unionis cauſarum manu. Sanc- tissimiſi signata , fuerunt convocati omnes debitores coram Reverend. Patre Dom. Vicelgerente , cui cum uberiori injunctum fuerit , ut procederet de voto noſtri Auditorii , ideo de more commiſſione mihi delegata , cum dubi- um dederim complexivum iurium utriuque parti , per hæc verba conceput : An & cujus creditio conſerft , etiam ad effictum relaxacionis mandati illud pro- poletur Audientia habita 21. Februario præteriti , in qua cum nulla capta reſcriptione reſcriptum fuerit : Dilata , & videantur omnes : hodie juxta ordinem datum , omnium DD. iuftrigii exquisiti , reponimus fuit : Conſerfto credito Franciſi etiam ad effictum relaxacionis mandato- rum .

Cum enim nulla ſuperfet difficultas circa claram obli- gationem Hebreorū , refuſtantem à publicis , juratique instrumentis Cambiorū , obligatione Camerali vallatis , que regulariter faciunt probationem probatum , ad vulga- tum Tex. in. cun p[ro]c. C. de prob. & n. cun d[icitur] inf. & executionem merentur , non obſtantibus exceptiōnibus turbidis , & altiorem indaginem requirēntibus , ut dixit Rot. poſt Zacc. de obigat. cam. dec. 1. n. 1. & dec. 84. num. 8. & 9. totum cauſa momentum fiberaſt , in dignoſcendo , an revera calculatione fructuum factæ ad rationem duode- cim po centenario de anno 1685. reſiſtent gemina de- creta Congregationis ſuper reformatio taxantia , & re- ducentia fructus ſocietatum Officiorum ad rationem octo pro centenario , priu[m] nemp[er] editum anno 1679. cum hac verborum formula : Fructus ſocietatum Officiorum non poſſent impoſtum excedere octo po centenario , & alterum emanatum anno 1689. ſub his verbis : Fructus ſocietatum Officiorum quocunque tempore contracharum , & in futurum contrahendimus , non poſſent ab die 3. Junii 1679. Et in poſſum excedere pro centenario : ex quo[u]r efficacia inferante ſcribentes pro Hebreis , quod cum in te remanerint , ac infecte omnes ſocietates Officiorum ultra ſumma taxam conveant , in conſequens etiam ratione dicti exceſſus Cambia quoque ex hac indebita calculatione conflat eodem vitio labore dicantur .

Venit ad objecti remotionem cum DD. præmitterent nos non verari in terminis uſurarum quæ contra ſe legi prohibitionem fortuantur , de quibus loquitur Text. in. f[ac]tus d[icitur] de cond. indebiti quæque obſeneratiam inquinacionem , quam ſecum ferunt , nunquam tranſuent in dominum recipientis , ut latifimè firmat Gonzal. in cap. in m. 3. & p[ro] rot. de uſur. ſed in ſocietatis Officiorum , que lunt contractus in curia Romana per Pontificis Conſtitutiones approbatos , & validati , ut bene per Gar.

3 de Luca de ſociet. Offic. d[icitur] de conditio[n]e , per rot. quærumque fructus ratione periculi vita ſempre conueniunt eſt ad rationem duodecim pro centenario , ut relatur Zag- societ. Offic. n. 56. & Rota apud eundem dec. 6. n. 6. ſi in conſequens , quod interiuria illarum exālti etiam ul- tra taxam preſentantur non valeant tanquam uſurara , ſed ſolum ut iniuſa , & exceſſiva , tanquam exāla non abſque titulo valido , ſed ſolum contra taxam a Congregatione ſtabilitam , ut in terminis declarat Car. de Luca de Offic. Vacabil. cap. 20. n. 7. & 8. quia revera tam iſt , quā fructus detales taxati a ſtatuto in ſectu ſeptem cum dimi- dio , id est reduciſſi reſiſtent , quia decurio temporis agnitus fuſit , quod omnes redditus decuruerunt ; quoniam hæc universalis in hos etiam fructus influens apta non eſt redi- der illos in exceſſu uſurarum , quia pro illorum integra exactione ſtat idem vita ſeruicium , prout ante , & ſic idem titulus remanet , ſolum que obſtar prohibitus Congregationis , qui illos in parte exceſſiva declarat indebi- tos , ut profeſſiuit idem Car. de Luca de Offic. Vacabil. cap. 20. num. 9.

Et licet iuſtinianus in leg. penit. Cod. de Uſur. conſtitutionem illam à ſe editam moderatoria uſurarum ju- ſerit ſervandam eſſe etiam quod ad contractus preteritos , à cuius ſanctionis methodo inolevit propositio , quod quando agitur de moderatione uſurarum , lex nova trahatur ad negotia preterita , di qua per Carol. Antiquum de Luca in adnot. ad Franch. dec. 500. num. 3. v[er]o. no- randum ; id tamen non procedit indiſtincte , ſed ſolum vel quando per novam conſtitutionem reprobant ea , que cum iure divino , & naturali pugnant , ut explicitat Gail. præl. obſer. lib. 2. obſer. novat. n. 6. vel quies lex 10. nova clare loquitur etiam de fructibus ex preceſſi contrac- tū currēndis , prout aperte ſe explicavit imperator in diſt. leg. penit. quia dubitanſ ſuam ſanctionem intel- ligant posſe de foliis contractibus futuri , voluit illam ampliare ad preteritos , & clarissim Alexander Tertius ad in- terpret. Concil. Lateran. in Cap. cum tu. de uſur. ubi loquen- do de uſuris omni iure humano , & divino interdict ſi , aper- tè determinat : ſive ante , ſive poſt interdictum noſtrum uſu- ras extorſim , cogendi ſunt per peccatum quam flatuimus in concilio , eas à quibus extorſivimus , vel corrum bareſibus reſtru- re. Secus autem eſt , quies lex non percutit uſuras omni- jure damattas , ſed ſolum ad exceſſum moderandum fruc- titus alijs licitorum prodiſit , & voluntas legislatoris eſt dubia , ita ut non ſat pateat , an etiam de preteritis intel- leixerit , quia tunc inhaerendo regule , tenet , eſt legem novam preterita non complecti , ut optimè notat Suarez. de legib[us]. lib. 3. cap. 14. num. 12. & Rota coram Pen. decif. 1296. num. 6. tom. 2. Imprefſ. Lugdunen.

S 2 Appli-

Deſſ. ad Theat. de Luca Vol. IV.

Aplicando autem Thesum hypothesi, lex, de qua est quæstio, non percūt uleras damnatas, sed solum excessivas conventiones fructuum a lias licitorum, & contextus legis non solum de præteritis mentione non facit, quinimmo ex actibus subfiequuntur, & ex hoc quo augetus bona fides, ferè in aperto est decretum Congregationis minime emanasse ad regulandas societas Officiorum per 14 antea contradas; nam ipsam Congregatio de anno 1684 interrogata super hujusmodi comprehensione ad infinitam Jolephi Sardi, & Thomasis, per supplices libellos petentium declarationem decreti moderatori, respondit ibi, Non habet locum nisi in societatis Officiorum conscientia pof publicationem decreti, summario præterito Franciæ numero quinto: quamobrem cum negari nequat illam nullam declarationem editam ab eodem tribunali, à quo editum prodit, tunc temporis attendenda erat, cum ejus sit interpretari, cuius est condere, per Textum in leg. fin. Cod. de legibus; & si non deferri pro irretractabili regula, quod Princeps legem condenter, inferioribus tamen à Princeps suffragante pro fomento bona fidei, & pro justa credulitate, quod societas Officiorum contraria ante decreto, & sub illo non comprehendere.

Neque ista destrui valuit ab altero decreto prodito anno 1689, in quo litteris cubitalibus facitum habebatur, frumentum societatum Officiorum quocum tempore contratarum à die 3. Junii 1679, non posse excedere octo pro centum; nam quid quid sit, an hoc decretum prodierit per viam nova legis, vel declarationis, hoc unum certum est, quod tum eo tempore imo per quatuor annos ante societas Officiorum fuerint extinctæ, & in novos contractus cambiorum transfuse, tam quo ad fructus, quam quo ad capitale; unde decretum successivè editum non potuit illas comprehendere, quia lex quamvis expreſſa, & nominativum facit mentionem de præteritis, non tamem trahitur ad præteritas iam decisa, terminata vel foپta, seu extinta, ut singulariter ex Textu in leg. causas, Cod. de transactione, & ex Theorie Bart. in leg. omnes populi nu. 41. vers. distingue, ff. de justitia, & iur. tradunt Mart. volum. Bisan. 37. nu. 3. Antinez de donat. Reg. part. lib. 1. cap. 10. nu. 118. de Luca ad Gratian. cap. 47. nu. 5. & Rota coram Pen. a. dec. 19. nu. 8. & coram Royas dec. 137. nu. quinto; & æquum non est, ut ex nova constitutione, seu lege prejudicium cuiquam generetur in iure sibi ante quæsito, ejusque conditio durior efficiatur, ut subdit Rota

dicit. dec. 37. sub nu. 5., coram Royas, & in rec. dec. 235. n. 6. 7. par. 19. rec.

Haud resistente, quod societas Officiorum adhuc de anno 1689, substantialiter existent, quia per prefervatum anterioritatis & posterioritatis priorum obligationum, & hypothecarum, stipulata in secundo contractu, novatione non dicatur inducta & reliqui primi stipulationis adhuc existere dicantur. Quoniam cum necessaria juris dispositio inducit novationem, quando, ut in presenti, contrahentes in novo contractu Cambii incompatibili cum primo societas Officiorum converuerunt mutationem stipulationis existentiam priori tituli, & inclusivum novi, ad literam Textus in leg. 1. ff. de novat. de qua Mantica de tac. lib. 17. tit. nu. 5. Urceol. de transact. qu. 73. ante nu. 17. vers. ubi vero, cum concordancibus cumulatis per Rocc. 18. disp. jur. scel. cap. 182. nu. 15. exinde fit, quod vel prædictæ protestationes tamquam contraria facta non fint attingende ad excludandam novationem, ut notat Amat. dicit. refol. 50. nu. 27. Merlin. de pig. lib. 5. qu. 30. nu. 25. Royas de incompatibl. p. 1. cap. 3. n. 15. & Urceol. dicit qu. 73. nu. 17. vel quatenus aliquid operari debeant, operentur quidem quod animum contrahentium circa temporis anterioritatem, & privilegium causa respectu prælationis retinendum in contraclu transatu, non autem exclusionem novationis ab ipsoitem adhuc gesto, & à legi censu deviantem, ut observat Amat. dicit. refol. 50. n. 10. & dicit Rota dec. 350. coram Priol. & melius ad rem nostram in Romana, seu Tuifculana bonorum 18. Junii 1694. coram Rev. P. D. meo Molines.

Incompatibilitas autem contractuum innegabilis est, cum agatur de societatis Officiorum, & Cambiis, quod originem, constitutionem, & progressum penitus incompatibilibus ob diversas leges, & conditiones, quas alter illorum fecunt trahit; unde etiæ fuerit creatum cambiū præservata anterioritate societas Officiorum, hoc tamen non toller contractum fuisse novatum, & extinctum remanentibus solum reliquiæ accidentalibus primi; idemque semper verum erit societas Officiorum fuisse extinctæ ante proditum decretum anni 1689, ad hoc ut sub eius censura cadere minimè valeant.

Et ita neglecto motivo Anatocismi, super quo in hodierna propositione non infestabant defensores Hebreorum, resolutum fuit, utraque &c.

MANTISSA DECISIONUM AD TRACTATUM

DE STATUTARIIS SUCCESSIONIBUS
& Pensionibus Ecclesiasticis.

CARDINALIS DE LUCA

ARGUMENTA DECISIONUM.

DECISIO I. Florentina successionis ab intestato de Ricafolis.

Ad intestatam successionem defuncti ex reformatione Statuti Florentini lib. 2. rub. 130. delata agnatus masculis usque ad sextum, & octavum gradum respectivè, admittunt agnati masculi, existentes in tertio gradu per medium defuncti fororis nuptæ in eis familia, & agnatione, cuius gradus hoc in casu dicetur summo jure fit pertinet, & habilius ad constitutendum agnatus, & agnati, conservativus; proindeque in filiis proximitatem à statuto requiritum aduersus alios agnatos per media masculina proximiores, multoque magis aduersus feminas extraneas nuptas, itemque masculos cognatos, que, vel qui ab eodem Statuto excluduntur. Additur id eo certius sibi locum vindicare, quando vocatio agnatorum non restrinxatur ad certam speciem, lineam, seu colamnem, sed est directa ad agnatos, & agnationem in genere sumptam, non curata limitatione ad certum gradum, quæ potens non est genus ipsum immutare, minime attenuare, quid dicti filii fororis agnati sint ex parte patris remotores, ac extra gradus statuti, cum sufficiat, quod de tempore aperta successionis habeant in eorum persona unitas omnes excoptatas, tuncque sint agnati, masculi, & intra gradus à statuto praesciptos, licet ex latere materno, per quod fini, & ratione conservandi agnationem habita à statuto æque satistit, ac si essent conjuncti per masculum. Rursus ostenditur exclusio non fororis, & ejus filiorum, de qua in predicto statuto, & reformatione, cessare in casu, quo ipsi fit nupta in agnatione, eamque minime obstat filii masculini agnati, qui aperte sunt familiari conservare, ac in verbis, & spiritu capituli inclusivi ex propria persona comprehenduntur. Demum fuit demonstratur, statutum, & reformationem memoratas, in vocazione agnatorum non coarctare requiritum proximitatem ad mediæ masculina, minime excludere, sed potius includere verbis, & mente gradum feminæ nuptæ in familia, ne aliæ multa, & quidem maxima, sequantur absurdia in statuti interpretatione omnino vitanda. Hæc, alia plura in proposita materia successionis agnationis, non statuti feminarum exclusivi, prout fideicommissi, majoratus, & feudi, ac similius peripicua claritate, acumine, & doctrina, in hac magistrali decisione, calamo undequaque felici illustris. D. Relatoris, compositus, explanatur, fundatur, & resolvuntur.

DECISIO II. Civitatis Castelli supplementi legitima.

Computatur feminæ ad effectum calculandi quantitatem legitimæ, & licet excludit sine à statuto, faciunt partem masculorum favore.

DECISIO III. Fœnia fideicommissi.

Dotes filiarum fideicommissorum, tanquam as alienum Decis. ad Theat. de Luca Vol. IV.

deratihuntur, nec in filiorum legitima imputantur, sive statutum feminas intuita dotations excluderit, sive simpliciter propter masculos.

DECISIO IV. Affisen. fideicommissi.

Exclusionem statutarium feminarum propter masculos non impedit, quin ille admittantur ad faciendum partem, & augendam legitimam ad favorem corundem masculorum, quoties id filii masculis expediri, juxta communiorum opinionem firmat hæc decisio.

DECISIO V. Viterbiæ legitima.

Argumentum patet ex summario.

DECISIO VI. Romana legitima.

Agitur de eadem materia, quæ in anteò notatis decisio-nibus pertractatur.

DECISIO VII. Nepesina legitima.

Feminas à statuto propter masculos exclusis numerari ad augendam legitimam decidit; in quo prevalet votum masculorum illas numerare volentum. Statutum m. Nepesinum excludens feminas declaratur: nec non agitur de probacione domicilii ad effectum validitatis testamenti.

DECISIO VIII. Romana seu Firmana successionis.

An constitutio præclarissimi Pontificis Innocentii, hujus nominis Undecimi, super confirmatione statutorum que feminas ab intestato excludunt, comprehendant, vires obteineat quodam hereditates Clericis delatas ante promulgata constitutione, & in foro pendentium tempore quo constitutio fuit promulgata, juxta casum per traxitum à Card. de Luc. in comment. ejusdem constitutionis, §. 7. plura que hæc decisio pergit circa representationem, an nempe filius gradum seu postis ascendiens perlonam repræsentet.

DECISIO IX. Urbvetana supplementi legitimæ.

Statuta feminarum exclusiva quomodo sint interpre-tanda.

DECISIO X. Florentina Pensionis.

An pensiones nulliter exactæ restituendas sint ab initio, vel à die motæ litis, ad omnium cap. 10. Card. de Luca in tract. de pension. Ecclesiasticis.